

ФІНАНСИ ТА ГРОШОВО-КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Бойчук Н.Я.

ст. викладач НТУУ «КПІ»

Павленко Ю.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Аналізується структура джерел фінансування в основний капітал і вивчаються питання управління формуванням фінансових ресурсів в процесі відтворення основних фондів на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: інвестиції, реінвестування, основний капітал, переозброєння.

Вступ. Питання фінансування інвестиційної діяльності підприємств, зокрема відтворення основних фондів, досліджувалися багатьма вітчизняними і зарубіжними авторами (Бланк І.А., Ковалев В.В., Волков А.С., Бабук І.М. та ін.) [1, 2]. Вони аналізують різні аспекти фінансової і інвестиційної діяльності підприємств: ряд авторів робить акцент у своїх дослідженнях на процес відтворення основних фондів і технічного переозброєння, інші — на питання оптимального співвідношення власних і позикових коштів підприємств, треті – на управління поточною фінансовою діяльністю підприємства і забезпечення ритмічності поточних платежів. Сучасні тенденції світового господарювання, висока міра зношеності устаткування промислових підприємств і необхідність впровадження нових технологій для підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається вітчизняними підприємствами на світовому ринку визначають актуальність вибраної теми і вимагають її подальшого вивчення і дослідження.

Постановка задачі. У рамках фінансової діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта неодмінно виникають два основні завдання [5]:

Завдання залучення ресурсів для здійснення господарської діяльності. Залучені ресурси складаються з :

– акціонерного капіталу (ресурсів, що одержуються на відносно невизначений термін з умовою виплати винагороди інвестору у вигляді дивідендів);

– позичкового капіталу (ресурсів, що одержуються у спеціалізованих кредитно-фінансових інститутах на основі терміновості, зворотності і платності);

- кредиторської заборгованості (ресурсів, що одержуються у партнерів по бізнесу і держави у вигляді відстрочок по платежам та авансам);
- реінвестованого прибутку і фондів (ресурсів, що одержуються в результаті успішної комерційної діяльності самого господарюючого товариства, амортизаційних відрахувань).

Господарюючий суб'єкт для залучення ресурсів виходить на позичковий ринок капіталів, на якому відбувається кругообіг пропонованих до розміщення ресурсів. Оскільки обсяг пропонованих ресурсів істотно менше, ніж обсяг попиту на них, неминуче виникає конкурентна боротьба за найбільш дешеві ресурси. Потенційні вкладники порівнюють потенційні об'єкти вкладення коштів, вивчають їх інвестиційну привабливість і т. д.

Таким чином, інвестиційна привабливість господарюючого суб'єкта – це сукупність характеристик, що дозволяє інвестору оцінити наскільки той чи інший об'єкт інвестицій привабливіший від інших. У результаті виникає завдання поліпшення інвестиційної привабливості корпорації, як у короткостроковому так і в довгостроковому періоді. У зв'язку з цим, вищому керівництву необхідно сформулювати кредитну стратегію, основним завданням якої стала б оптимізація показників інвестиційної привабливості [4].

З іншого боку в безпосередньому зв'язку з першим завданням перед корпорацією незмінно виникає друге:

Завдання розподілу отриманих ресурсів (інвестування). Інвестиції діляться на:

- реальні (ресурси спрямовуються у виробничі процеси);
- фінансові (ресурси спрямовуються на придбання фінансових інструментів: емісійних і похідних цінних паперів, банківських депозитів);
- інтелектуальні інвестиції (підготовка фахівців на курсах, передача досвіду, інвестування в розробку технологій).

Оскільки обсяг інвестиційних ресурсів суб'єкта обмежений, а потенційні об'єкти інвестицій володіють різною інвестиційною привабливістю, суспільству необхідно оптимально розподіляти свої інвестиційні ресурси. У зв'язку з цим виникає необхідність формування інвестиційної стратегії корпорації.

Результати дослідження. Важливими є аналіз структури джерел фінансування інвестицій в основний капітал і вивчення питань управління формуванням фінансових ресурсів з метою активізації інвестиційного процесу та забезпечення прискорення технічного переозброєння промисловості. За підсумками 2009 р. за рахунок всіх джерел фінансування на промислових підприємствах країни освоєно 125,3 млрд грн інвестицій в основний капітал (капітальних вкладень), що на 19,0 % більше в порівнянні з попереднім роком. При цьому протягом останніх семи років динаміка інвестицій в основний капітал мала позитивну тенденцію [3]. Головним джерелом інвестування в основний капітал за підсумками 2009 р. залишалися власні кошти підприємств і організацій, за рахунок яких в 2009 р. освоєно 57,8 % всіх капіталовкладень, що на 0,4 % вище в порівнянні з 2008 р., проте при цьому спостерігається загальна тенденція їх зниження (на 10,8 % в

порівнянні з 2003 р.) [3] (див. таблицю 1). Позитивною тенденцією при цьому є збільшення частки амортизаційних відрахувань у складі власних джерел фінансування інвестицій: в 2008 р. вони склали 14,1, в 2009 р. – 17,2 %. Частка інвестицій, що фінансуються за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, знизилася з 9,2 в 2003 р. до 8,7 % в 2005 р., досягла максимального значення в 2007 р. – 15,2 % і в 2009 р. впала до рівня 9,8%. За представленими даними видно, що кошти іноземних інвесторів відіграють незначну роль серед джерел фінансування інвестицій в основний капітал і в 2009 р. склали всього 3,7 %, що може бути викликане негативним впливом чинників політичного і зовнішньоекономічного характеру.

В аналізованому періоді продовжувалося зростання інвестицій в основний капітал, освоєних за рахунок кредитів банків і інших позик, питома вага яких в 2009 р. склали 15,5 % (для порівняння в 2008 р. – 14,8, а в 2003 р. всього лише 1,7 %), що можна розглядати як позитивну тенденцію і що свідчить про підвищення ролі банківської системи в кредитуванні підприємств реального сектора економіки.

Таблиця 1.

Структура інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування

Джерело фінансування	Питома вага в загальному обсязі інвестицій в основний капітал, %						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Кошти державного і місцевих бюджетів	9,2	9,5	8,7	11,1	15,2	9,7	9,8
Власні кошти підприємств і організацій	68,6	66,8	65,8	61,4	61,7	57,4	57,8
Кошти іноземних інвесторів	5,9	4,3	5,6	5,5	3,6	5,0	3,7
Кредити банків і інші позики	1,7	4,3	5,3	8,2	7,6	14,8	15,5
Інші джерела фінансування	14,6	15,1	14,6	13,8	11,9	13,1	13,2

Джерело: держкомстат [3]

Висновок. Таким чином, власні кошти підприємств і організацій відіграють основну роль у фінансуванні інвестицій в основний капітал вітчизняних підприємств. Власний капітал характеризується такими позитивними особливостями, як простота залучення, відсутність необхідності оплати відсотка за залучення капіталу, забезпечення фінансової стійкості розвитку підприємства, його платоспроможності в довгостроковому періоді, а, відповідно, і зниженням ризику банкрутства. По суті, сформований власний капітал представляє фінансову основу підприємства. Самофінансування за критерієм фінансової стійкості і міцності завжди краще, проте, воно важко прогнозоване в довгостроковому плані і обмежене в обсягах. Крім того, самофінансування як процес здійснюється, по суті, перманентно, за наростаючою і як би непомітно, кошти знаходяться у справі (в основному, в обігових коштах), вони практично не відчутні як велике

джерело фінансування, що скорочує його можливості в плані реалізації масштабних інвестиційних проектів [6]. Проте, збільшення частки власного капіталу свідчить про зростання рівня фінансової незалежності підприємства і підвищення його резервного позикового потенціалу, тобто здатності підприємства залучати позикові кошти на більш вигідних умовах, що зумовлює детальніше вивчення питань управління, в першу чергу, власним капіталом.

Однак, переоснащення матеріально-технічної бази промислових підприємств і впровадження сучасних інноваційно спрямованих технологій виробництва продукції не можуть бути здійснені винятково за рахунок власних фінансових коштів підприємств, що суттєво перешкоджає розвитку економіки країни. Здійснення технічного переозброєння виробництва тільки за рахунок власних джерел (чистого прибутку й амортизації) стає неможливим в умовах їх обмеженості та надмірної зношеності основних виробничих фондів у багатьох галузях економіки, що визначає необхідність поглиблення подальшого дослідження в напрямку використання різних форм запозичення капіталу.

Перелік посилань

1. Бланк И. А. Управление формированием капитала. – К.: Ника-Центр, 2000 – 512 с.
2. Ковалев В. В. Управление финансовой структурой фирмы: Учеб.-практ. пособие. – М.: ТК Вел-би, Изд-во «Проспект», 2007. – 256с.
3. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування: Статистична інформація// Інтернет-сайт / Державний комітет статистики України. – <http://www.ukrstat.gov.ua> – 05.03.2008 р.
4. Волков А. С. Искусство финансирования бизнеса. Выбор оптимальных схем. – М.: Вершина, 2006. – 328 с.
5. Рудык Н. Б. Структура капитала корпораций: теория и практика. – М.: Дело, 2004. – 272 с.
6. Бабук И. М. Инвестиции: финансирование и оценка экономической эффективности / И. М. Бабук. – Минск : Вуз-ЮНИТИ, 1996. – 305 с.

Бойчук Н.Я.

ст. преподаватель НТУУ «КПИ»

Павленко Ю.В.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

ИСТОЧНИКИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В ОСНОВНОЙ КАПИТАЛ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Анализируется структура источников финансирования в основной капитал предприятий и изучаются вопросы управления формированием финансовых ресурсов в процессе воспроизведения основных фондов на отечественных предприятиях.

Ключевые слова: инвестиции, реинвестирования, основной капитал, перевооружение.

Boychuk N.Y.
senior professor NTUU «KPI»

Pavlenko J.V.
student FMM NTUU «KPI»

SOURCES OF FINANCING THE INVESTMENTS IN FIXED ASSETS OF THE UKRAINIAN ENTERPRISES

The financing sources structure in a fixed capital is analyzed, and the management questions of financial resources forming in the process of the fixed capital reproduction at domestic enterprises are studied.

Keywords: investment, reinvestment, fixed assets, rearmament.

Гречко А.В.
к.е.н., старший викладач НТУУ «КПІ»

Гербеда М.В.
студентка ФММ НТУУ «КПІ»

МЕТОДИ ЗДЕШЕВЛЕННЯ ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУ

Стаття присвячена аналізу поточного стану іпотечного кредитування в Україні та виявленню основних проблем та перспектив його розвитку за сучасних умов становлення ринкових відносин. Розглянуто метод здешевлення іпотечного кредиту завдяки державним програмам та заходам ДІУ.

Ключові слова: іпотечне кредитування, рефінансування, пільговий кредит, перший внесок.

Вступ. На сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні проблема іпотечного кредитування в контексті розвитку держави (прямо чи опосередковано іпотека зачіпає фінансову, бюджетну, кредитно-грошову політику держави та банківську систему) і суспільства набуває все більшої актуальності. Процес відродження кредитування покупки нерухомості є однією з найважливіших проблем, адже саме зменшення обсягів іпотечного кредитування вказує на суттєве зменшення активності його суб'єктів, як зі сторони комерційних банків, так і споживачів довгострокових кредитних ресурсів. Ця тенденція має негативні соціально-економічні наслідки як на мікро- так і на макрорівня, тому виникає гостра необхідність її негайного розв'язання.

Постановка задачі. Метою дослідження є визначення методів здешевлення іпотечного кредиту (наприклад, шляхом участі в державних програмах та програмах Державної іпотечної Установи); визначення причин здешевлення іпотеки та способів підтримки такої тенденції. Методологічною